

TNO KONTAKT

Personeelsorgaan van de Nederlandse Centrale Organisatie voor Toegepast-Natuurwetenschappelijk Onderzoek TNO
Februari 1973 - jaargang 17 - nummer 2 - maandblad

De maker van deze surrealistische foto, de heer J. J. C. M. van Wouw (IWEKO, Delft) gaf aan deze technisch moeilijk te realiseren impressie de naam **'Wording'**.

'Wording' - niet bekroond op de TNO-Fotowedstrijd 1972 - doet het vooral goed bij de jongere TNO-collega's, waarvan sommigen ons vertelden er best een poster van thuis te willen hebben. Hartelijk dank aan de heer Van Wouw!

Fotografen van TNO en fotografen bij TNO: De redactie van TNO-Kontakt werd in 1972 verwend met prachtige structuur-foto's, die nagenoeg iedere maand als omslag-illustratie werden gebruikt. Zij waren afkomstig van de **professionele** fotografen van verscheidene TNO-instituten. Daarnaast zonden amateurfotografen, werkzaam bij TNO foto's, die tal van verslaggevingen (sport, jubilea, excursies, toneelavonden etc.) uitstekend illustreerden. Wij blijven rekenen op uw medewerking!

MEDEDELINGEN UIT HET OVERLEG TUSSEN DBCO EN CPR D.D. 8 JANUARI 1973

1. Door de voorzitter van het dbCO is nog een toelichting gegeven op zijn nieuwjaarsrede.

Het tekort van f 6 à 10 miljoen zal niet alleen bestreden moeten worden door maatregelen in de personeelssector, maar ook opgevangen kunnen worden door interne structuur-wijzigingen en het opstellen van onderzoekprogramma's die zichzelf verkopen. TNO zal er naar streven zoveel mogelijk arbeidsplaatsen te behouden, maar daardoor is het noodzakelijk gebleken met de verhogingen matiging te betrachten.

Natuurlijk verloop en doorstroming bieden meer kansen tot vermindering van het tekort dan afvloeiing en vervroegde pensionering, maatregelen die op zichzelf ook kostbaar zijn.

2. Door de CPR is aangedrongen op meer interne voorlichting aan directeuren en afdelingshoofden omtrent het toepassen van het formatieclassificatiesysteem, juist omdat dit door de matiging niet helemaal gevolgd is kunnen worden.

3. De CPR zal voor het jaarverslag van TNO over 1972 een bijdrage leveren over het gebeuren in het overleg. Aan het dbCO is gevraagd eveneens een dergelijke bijdrage te leveren.

4. In de commissie belangengeschillen zijn door het dbCO aangewezen de heren D. A. van Meel, Mr. J. de Waard en Mr. H. R. Wegerif en door de CPR de heren Drs. J. J. Schwarz, Ir. B. Meyboom en A. A. Hehemann. In de Commissie Werkoverleg zullen door het dbCO nog leden worden aangewezen naast de reeds door de CPR aangewezen leden van de Commissie.

5. Naar aanleiding van de herziene regeling voor additionele hulp bij ziektekosten heeft de CPR aan het dbCO de vraag voorgelegd of de kostenvergoeding voor huishoudelijke hulp alsnog in de regeling kan worden opgenomen.

6. Overeengekomen is dat de regeling 'Spreiding van werktijden' kan worden gehanteerd. Het dbCO heeft in deze regeling experimenten met glijdende werktijden op beperkte schaal opengelaten.

7. De voorzitter heeft meegedeeld dat het overleg bij veranderingen op instituutsniveau in eerste instantie met de kern en directie van het betreffende instituut wordt gevoerd, vervolgens op raadsniveau, waarna het tenslotte in de CPR behandeld zal worden. De CPR kan zich met deze procedure verenigen.

8. Detachering van werkloze chemici bij TNO is niet opportuun, zolang TNO zelf nog met personeelsproblemen kampt.

9. De leden van de paritaire commissie voor de behandeling van memorandum 5a betreffende de beoordeling kunnen zich voor het verkrijgen van gegevens voor het oplossen van deelvraagpunten ook met kerken en raden verstaan, waardoor een langdurige procedure vermeden wordt.

10. Voor het formuleren van een standpunt van TNO ten opzichte van het advies van Prof. Albada, dat in het gesprek met de SBO aan de orde is, is een commissie geformeerd met de heren Jonker, Huisman en De Waard voor het dbCO en de heren De Boer, Wagener en Roseleur voor de CPR.

11. Op 6 februari 1973 zal het Sociaal Statuut officieel worden aanvaard. Dit zal ook aan de pers worden bekend gemaakt.

12. Het concept Arbeidsvoorwaarden en Uitwerkingsregelingen is door de desbetreffende commissie aan het dbCO en de CPR aangeboden. Het tijdschema voor de behandeling binnen TNO is voorgesteld.

13. De tarieven voor de autokostenvergoeding zullen binnenkort weer aan de orde worden gesteld.

14. De gewijzigde circulaire over de collectieve ziektekostenverzekering is uitgegaan en een uiteenzetting zal in het maatsnummer van TNO-Kontakt worden opgenomen.

AAN DE MEDEWERKERS

Hierbij doe ik u een overzicht toekomen van de per 1 januari 1973 **gewijzigde salarisbetalingen en -inhoudingen** en van de salariegrenzen voor de TNO-regelingen.

1. Salarisbetalingen en -inhoudingen

	31-12-1972	1-1-1973
	f	f
1.1 Huurcompensatie	6,55%	6,55%
Minimumbedrag per maand	67,25	73,58

	31-12-1972	1-1-1973
	f	f
1.2 Jeugdtoeslag		
15 jaar	7,90	8,65
16 jaar	15,80	17,30
17 jaar	23,65	25,90
18 jaar	31,60	34,60
19 jaar	39,50	43,20
20 jaar	47,35	51,80
21 jaar	55,30	60,50
22 jaar	63,20	69,15
1.3 Bijslag AOW	8,1%	8,1%
Maximum per maand	142,76	164,03
1.4 Kinderbijslag/		
per maand 1e kind	54,86	54,86
2e en 3e kind	61,62	65,26
4e en 5e kind	82,42	87,10
6e en 7e kind	91,00	96,46
8e en ieder volgend kind	100,88	106,60
Voor het 3e en ieder volgend kind wordt (naar analogie van de Kindertoelageregeling Overheidspersoneel) het bedrag aan kinderbijslag per kind verhoogd met	0,5%	0,4%
van het nominaal salaris (incl. bijslag AOW) met een maximum per maand van	7,50	6,—
Voor het 1e en 2e kind waarvan (eveneens in navolging van de Overheid) de kindertoelage was vastgesteld op 4% van het salaris met een minimum van f 58,54 en een maximum van f 59,82 gelden (i.v.m. de 'bevriezing' van de kinderbijslag voor het 1e kind) met ingang van 1 januari 1973 de wettelijke kinderbijslagbedragen (resp. f 54,86 en f 65,26).		
	31-12-1972	1-1-1973
	f	f
1.5 Minimumloon	8.748,—	9.552,—
1.6 Premie AOW/AWW: maximale premiebedrag	2.516,—	2.916,—
1.7 Premie W.W.	0,6%	0,65%
Maximum per maand	14,04	17,67
1.8 Premie WAO	1,35%	2,55%
Maximum per maand	31,59	69,33

	31-12-1972	1-1-1973
	f	f
1.9 Premie Z.F.W.	4,1%	4,45%
Maximum per maand	54,19	65,82

2. Salarisgrenzen TNO-regelingen

	31-12-1972	1-1-1973
	f	f
2.1 Vakantieregeling (62-blauw-PZ)		
groep a (18 werkdagen):		
nominaal jaarsalaris tot	19.308,—	21.132,—
groep b (20 werkdagen):		
nominaal jaarsalaris van	19.308,—	21.132,—
nominaal jaarsalaris tot	24.840,—	27.180,—
groep c (22 werkdagen):		
nominaal jaarsalaris van	24.840,—	27.180,—
en hoger		
2.2 Werkkleding (58-blauw-PZ)		
Gratis verstrekking bij een nominaal jaarsalaris van niet meer dan	16.092,—	17.616,—
2.3 Overwerk		
Vergoeding bij een nominaal jaarsalaris van niet meer dan	18.960,—	20.748,—
Eventueel toekenning gratificatie bij een nominaal jaarsalaris van niet meer dan	28.488,—	31.176,—
2.4 Reis- en pensionkostenvergoeding (60-blauw-PZ)		
	14.100,—	15.432,—
	16.176,—	17.700,—
	11.616,—	12.720,—
	12.480,—	13.656,—
2.5 Reisvergoeding binnenlandse dienstreizen (61-blauw-PZ)		
Vergoeding eerste klasse bij een nominaal jaarsalaris van meer dan	18.960,—	20.748,—
2.6 Reisvergoeding buitenlandse dienstreizen (53-blauw-PZ)		
	18.960,—	20.748,—
	29.544,—	32.328,—
	44.280,—	48.456,—

AAN DE DEELNEMERS COLLECTIEVE MOTORRIJTUIGENVERZEKERING

De polisvoorwaarden en condities zijn op enkele punten verruimd.

1. Omzetting van een no-claim opbouw in een vaste korting

Voor de deelnemers in bovenomschreven collectiviteit komt de thans bestaande no-claimregeling tot 40% te bereiken na 6 of meer jaren schadevrij rijden op de eerstkomende premievervaldag op/of na 1 maart 1973 te vervallen.

Deze no-claimreductie werd verleend op de *netto*-premie (basispremie minus wagenparkkorting).

Hiervoor in de plaats komt een regeling, waarbij 55% all-in- korting wordt verleend op de *basis*premie (voor WA- en AR-verzekering). In deze 55% is zowel wagenparkkorting als afkoop no-claim begrepen.

Bij een evenement blijft de schade voor de verzekerde bij deze regeling dus beperkt tot het in de polis vermelde bedrag aan 'eigen risico'.

Voor de verzekerden die op 1 maart 1973 meer dan 25% korting genieten blijft de no-claimbouw tot 40% gehandhaafd. Zodra echter een schade wordt geclaimd, wordt ook voor die verzekering de nieuwe regeling van kracht. Hierbij wordt opgemerkt dat, indien de schade door de verzekeringsmaatschappij wordt verhaald, de no-claimregeling alsnog wordt hersteld.

2. Aanvullende verzekeringen

Op de kosten van een rechtsbijstandverzekering alsmede op die van een ongevallen-inzittendenverzekering wordt een korting verleend van resp. 25% en 35%.

3. Polisvoorwaarden

Deze zijn op enige punten verruimd. De belangrijkste verbeteringen betreffen:

- gratis WA-dekking voor een tweewielige aanhangwagen of caravan in gekoppelde toestand en indien gebruikt voor particuliere doeleinden;
- schade door kortsluiting is thans uitdrukkelijk megedekt;
- geen verhoogd eigen risico meer voor een aantal met name genoemde landen en bij gebruik van tweewielige aanhangwagens;
- bij toepassing van de nieuwwaarde- of vaste afschrijvingsregeling wordt thans uitgegaan van de

laatstbekende catalogusprijs van het desbetreffende merk, model, type + accessoires en bewerkingen;

e. onder het diefstalrisico is ook de zogenaamde joy-riding begrepen;

f. de in de oude polis voorkomende beperkende clausule luidende: 'Voor vrouwelijke verzekerden-inzittenden van 18 tot 70 jaar geldt de verzekering in geval van overlijden tot het verzekerde bedrag met een maximum van f 10.000,- per persoon', is vervallen.

4. Bromfietsen- en motorrijwielverzekeringen

Hoewel formeel deze verzekeringen buiten bovenomschreven collectiviteit vallen blijft van kracht, dat op de premie hiervan eveneens een korting wordt verleend t.w.:

a. bromfietsen 20% reductie op de premie indien hiervoor een All-Risks-verzekering wordt afgesloten; geen no-claim of afkoopregeling voor schadevrij rijden;

b. motorrijwielen 20% reductie op de premie van een All-Risks, alsmede op die van een WA-verzekering. No-claimregeling voor schadevrij rijden 10-15-20-25-30% na respectievelijk 1, 2, 3, 4, 5 en meer jaren schadevrij rijden.

Voor eventueel gewenste nadere inlichtingen kan men zich wenden tot het Assurantiekantoor van W. A. E. Duymel, Zonnebloemstraat 151 te Den Haag (telefoonnummers 070 - 63 64 00 en 070 - 32 34 52).

NB! Evenals dit het geval is bij andere regelingen bij TNO (Sociaal Personeelsfonds, Pensioenfonds, Personeelsverenigingen) geldt wat hierboven neergeschreven is, ook voor gepensioneerde TNO-personeelsleden.

ADDITIONELE HULP BIJ ZIEKTEKOSTEN

1. Aan TNO-medewerkers die ten gevolge van ziekte van henzelf of van de tot hun last komende gezinsleden, kosten hebben te dragen die niet of niet volledig door verzekering zijn gedekt, wordt een financiële tegemoetkoming verstrekt.

2. Voor een tegemoetkoming komen in aanmerking:
- medewerkers met een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd;

- medewerkers met een arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd, met een duur van 1 jaar of langer.

Voor beide categorieën geldt als voorwaarde:

- lidmaatschap van een ziekenfonds, dan wel deel-

name aan de collectieve ziektekostenverzekering TNO of aan een verzekering waarvan de polisvoorwaarden ten minste gelijkwaardig zijn aan die van de collectieve ziektekostenverzekering TNO;

- contributie aan één der Kruisverenigingen.¹

3. De tegemoetkoming geldt uitsluitend de kosten die ontstaan zijn tijdens het dienstverband en die binnen het tijdsverloop van één jaar (dat niet hoeft samen te vallen met het kalenderjaar) zijn gemaakt voor geneeskundige en tandheelkundige onderzoeken en behandelingen (met inbegrip van tandregulatie) die als voor de gezondheid noodzakelijk worden beschouwd.²

4. Ook zijn kosten in de zin der regeling:

- de door de medewerker betaalde premie voor de ziekenfondsverzekering c.q. collectieve ziektekostenverzekering TNO, dan wel voor een hiermede gelijkgestelde ziektekostenverzekering tot ten hoogste de premie voor de collectieve ziektekostenverzekering TNO;
- contributie aan een Kruisvereniging;
- kosten, verbonden aan normale zwangerschap, bevalling en kraamzorg, tot een maximum van f 500,- per gezinslid;
- kosten voor brillen c.q. contactlenzen tot een maximum van f 50,- per gezinslid;
- kosten voor tandheelkundige hulp, voor zover deze niet door verzekeringen worden gedekt, met inachtneming van het hierover gestelde in punt 5;
- reiskosten voor het bezoeken van een zieke als de afstand 15 km of meer bedraagt, met een maximum van f 250,- per maand voor het binnenland en f 500,- per maand voor het buitenland. Als reiskosten worden beschouwd de kosten, gevormd door het laagste tarief van het openbaar vervoer, met uitsluiting van de kosten van lokaal vervoer in de woonplaats. Op de voor een reis naar het buitenland te maken kosten wordt een eventuele uitkering van een reisongevallenverzekering in mindering gebracht.

1 Indien de geclaimde kosten geen relatie hebben met het hier bedoelde verzorgingspakket, vervalt uiteraard deze voorwaarde en het bijbehorende kostenelement onder punt 4.

2 Bij twijfel aan de noodzaak van een behandeling of aan de juistheid van de van tevoren opgegeven kosten voor een behandeling, verdient het aanbeveling dat de aanvrager tevoren overleg pleegt met het hoofd van de Geneeskundige Dienst TNO.

5. Geen tegemoetkoming wordt verstrekt in:

- kosten die bij deelname aan de collectieve ziektekostenverzekering TNO wel zouden zijn vergoed;
- kosten die uitgaan boven de bedragen die als maxima voor de in bijlage 1 genoemde tandheelkundige behandelingen zijn aangegeven;
- genees-, verband- en andere middelen die ook zonder doktersrecept verkrijgbaar zijn;
- kosten voor geneeskrachtige baden, rustkuur of reis, niet op medisch voorschrift;²
- kosten van specialistische adviezen, onderzoeken en behandelingen door artsen die niet in het register van erkende specialisten zijn ingeschreven voor het specialisme dat zij uitoefenen;
- kosten van adviezen van, of onderzoeken en behandelingen door niet bevoegde beoefenaars van de geneeskunde of tandheelkunde;
- kosten verband houdend met het bezoeken van een zieke, met uitzondering van de reiskosten, die onder artikel 4 zijn genoemd;
- bijkomende kosten, zoals b.v. kosten voor huishoudelijke hulp vanwege ziekte, extra kleding in verband met ziekte, kuren, diëten etc.;
- andere kosten, die vergelijkbaar zijn met de bovengenoemde.

6. Van de onder 3 en 4 bedoelde kosten blijft een bedrag van 5% van het in het gekozen tijdvak van 12 maanden genoten nominale salaris voor rekening van de medewerker. De meerdere kosten worden volledig vergoed, met dien verstande, dat een vergoeding van minder dan f 25,- niet wordt uitgekeerd.

7. Aanvragen voor additionele hulp bij ziektekosten kunnen via de secretariaten van de bijzondere Organisaties TNO c.q. Centrale Organisatie TNO schriftelijk worden ingediend bij het hoofd van de afdeling Personeelszaken, Hoofdkantoor TNO, Postbus 297, Den Haag. Bij aanvragen dienen de *originele* betalingsstukken te worden getoond, ten bewijze van de gemaakte kosten.

In geval van tandheelkundige kosten dient de rekening te worden ingediend als aangegeven in bijlage 2, terwijl op deze rekening door de tandarts dient te worden aangegeven dat de kosten voortkomen uit de normale halfjaarlijkse controle van het gebit. Aanvragen die niet binnen 6 maanden na het verstrijken van het jaar waarop de aanvraag betrekking heeft, zijn ingediend, worden niet in behandeling genomen.

8. Deze regeling kan te allen tijde worden ingetrokken. Er kunnen derhalve geen rechten aan worden ontleend.

Toelichting

Met deze regeling wordt beoogd hulp te bieden aan medewerkers die als gevolg van ziekte voor hogere kosten komen te staan dan de door verzekering gedekte risico's. Er kunnen zich echter omstandigheden voordoen, dat de volgens deze regeling te verstrekken tegemoetkoming onvoldoende is om reële financiële moeilijkheden te voorkomen. In die gevallen kan contact worden gezocht met het Sociaal Personeelsfonds TNO (circulaire No. 25-blauw-PZ).

AAN DE MEDEWERKERS

Zoals u wellicht bekend is, is door de Overheid besloten de ambtenarensalarissen per 1 januari 1973 met 3% te verhogen. Deze verhoging is een in het kader van het trendbeleid te verlenen voorschot op de te verwachten loonontwikkeling in het jaar 1973.

In navolging van de Overheid zullen de per 1 januari 1973 voor de TNO-medewerkers geldende salarissen eveneens worden verhoogd met 3%. In de circulaire van 18 oktober 1972 Nr. 72 A 6672 is medegedeeld, dat de salarissen met 6,23% zullen worden verhoogd. De verhoging van 3% wordt hieraan toegevoegd met dien verstande, dat de 3% berekend wordt op een basis van 106,23%.

(Zie blz. 23, rechts onder e.v.).

WALL STREET JOURNAL

'Ik wil geen research doen, ik wil er alleen maar tegen protesteren.'

BOEVEN EN MADELIEFJES

Op 5 januari j.l. bracht de toneelgroep van VEDO (personeelsvereniging 1e tranche Zuidpolder-complex) op de jaarlijkse feestavond de thriller 'Boeven en Madeliefjes' van George Batson op loffelijke wijze over het voetlicht. B & M toont in drie bedrijven, hoe een lerares plantkunde met twee leerlingetjes (zo aardig, dat ik eerst dacht dat dáár mede de 'Madeliefjes' bedoeld werden) schuilend voor een ontzettende onweersbui, terecht komt in een landhuis, waarin reeds een paar bankrovers schuilplaats (maar dan niet zozeer tegen de regen) hebben gezocht. De schooljuffrouw tornt met een ontwapenende argeloosheid door alle zich dan natuurlijk presenterende moeilijkheden heen. Hoe kan je dan ook kwaad duchten van zo'n bloemetjes zoekende schoolfrik, moeten de boeven gedacht hebben en ze gaan dan ook vrijwel ongehinderd dóór met hun snode plannen. Het gehele verhaal navertellen zou niet aardig zijn voor de schrijver en de toneelclubs die zijn stuk later op hun repertoire willen nemen. Het wordt trouwens een nogal ingewikkelde affaire, als in het landhuis nóg een heer opdrukt, die niet te rangschikken is bij de boeven, en natuurlijk ook niet bij de madeliefjes, alhoewel...

De lerares Miss Fluffy Pryde blijkt after all persé géén doetje en slaagt er in met de hulp van enkele sympathieke nevenfiguren het kwaad te keren.

De lieve leerlingen is dan nog steeds geen haar gekrenkt, hetgeen niet gezegd kan worden van enkele boeven, waarvan ééntje zelfs ná de ontknoping en gedurende de hulding van de toneelgroep samen met het publiek geboeid bleef luisteren en kijken, omdat die toneel-politie-agent de toneelplanken gebruikelijke

RUFO '73

absence of brains prolongeerde en de boeien niet los kon krijgen.

Er werd gespeeld dat de stukken er van afvlogen. Dit bedoel ik natuurlijk in de figuurlijke zin, alhoewel Miss Pryde bij haar vlucht voor één der boeven van louter enthousiasme net als wijlen Eliza in 'de Negerhut van oom Tom' een decorstukje bij wijze van schots met zich mee wenste te voeren.

De rol van de lerares werd gespeeld door mej. Van Buuren en zij deed dit op virtueuse wijze. De twee leerlingetjes kregen aantrekkelijk gestalte van de dames Dell en Wijtman: géén makkelijke rolletjes, maar door het feit dat deze meisjes kennelijk geen plankenvrees hadden en ook hun rollen goed waren voorbereid door de regisseur A. Kiers, waren ze volkomen geloofwaardig.

De boeven, de boevegge (want die was er óók nog) en de schijn-boef, tja, daarvan kan ik natuurlijk niet zeggen dat ze voor de volle honderd procent hun rollen wáár maakten; toe nou, het zijn en blijven aardige collega's, die zich op vaardige wijze van hun taak kweten: goed werk van mej. Van Noort en de heren Kiers, Van Velzen, Stinis en Kluijt. Resten

mij twee rollen, die met mej. Kwant en de heer Kruiswijk wél goed bezet waren, maar die door de tekst en de plaats in de cast (verloofde van de pseudo-boef resp. veldwachter) van de schrijver betrekkelijk weinig spelmogelijkheid hadden meegekregen. Ze maakten er van wat er van te maken viel. Souffleuse was mevr. De Koning-Pierens. Het feit, dat ik haar vanaf de derde rij niet of bijna niet heb gehoord, houdt in, dat zij zich vakkundig heeft geweerd, want door griep was de rolvastheid enkele procenten minder dan 100. Last but not least: de heer Herfkens moet wel een goed inspecient zijn, want zo op het oog greep niemand mis, viel elk schot precies op tijd, ging deurbel en telefoon als de speler of speelster greep, schoot, aanbelde, of opbelde. Alleen moet hij eens een ander onweer aanschaffen. Er is nog lang daarna op de muziek van de vijf man sterke band 'Music Patrol' o.l.v. Jean Kelder gedanst. Het 'hoogste tijd, dames en heren' klonk dan ook niet voor slechts enkele latblijvers, maar voor de horden, die net aan het verheffende lied 'We gaan nog niet naar huis' wilden beginnen. Maar de obers wilden juist wél naar huis...

Per vliegtuig, bus en snowmobile op kraambezoek

Het kleindochtertje van Edmée Koot is als u dit kostelijk reisverhaal leest, alweer ruim een jaar oud. De staking van de luchtverkeersleiders in Canada is ook al weer lang achter de rug, dezelfde staking die er oorzaak van was, dat aan de goede voortgang van de plotselinge reis van Mevrouw Koot, medewerkster van het Centraal Laboratorium enige schoonheidsfoutjes kleefden. Toen de redactie de beschikking over het reisverhaal kreeg, was het weder in ons land al weer zo zomers, dat wij besloten de plaatsing ervan op te schorten tot een periode, waarin de belangstelling voor sneeuw en ijs weer groot is.

Drie dagen, nadat het kleinkind van Edmée Koot in Sudbury, Canada ter wereld kwam, vertrok zij vanaf Schiphol. 'Met alle hulp en medewerking van mijn baas, Dr. Ir. J. Heyboer' zo schrijft ze ons in haar begeleidend briefje, 'omdat ik volgens hem te nerveus was om zelf iets te regelen'.

Om 11 uur was ik op Schiphol, waar mij aan de balie werd meegedeeld, dat ik om kwart over één per jumbojet 747 naar New York zou vliegen, vandaar per vliegtuig naar Buffalo en dan per bus naar Toronto en Sudbury.

In de vertrekhal kwam ik in gesprek met een jongen van ca. 20 jaar, die ook naar Toronto ging. Hij vroeg of hij in het vliegtuig naast mij mocht zitten. Hij had 5 maanden door Europa gezworven en ging nu weer naar huis. Om kwart voor één konden we 'plaatsbespreken' en kregen we twee stoelen naast elkaar. De jongen heette Sandor en was op z'n 5de jaar met z'n ouders uit Hongarije gevlucht naar Canada.

Er waren met mij totaal drie Nederlanders aan boord, de rest was Canadees of Amerikaan. Om tien over één konden we instappen en hadden we vorstelijke zitplaatsen, ik zat bij een raam. Om half 2 begonnen we te taxiën en even daarna ging het steil de lucht in: In no time zaten we 13 km hoog, machtig! Omstreeks 2

uur waren we boven Londen en volgden de zuidkust van Engeland. Het traject Amsterdam-New York zou 8 uur en 20 min. duren, inplaats van 6 uren, omdat wij met een omweg moesten vliegen vanwege een air-controllers-staking in Canada. Normaal wordt over Labrador gevlogen. Het eten aan boord was zalig en de stewardessen waren bijzonder aardig. In de linkerarm van je stoel was een ingebouwde 'radio'-distributie en we kregen daarvoor een koptelefoon. We kregen ook nog een anderhalf uur durende kleurenfilm en daar hadden we die koptelefoon ook voor nodig. We hebben tijdens de vlucht wel ettelijke keren onze veiligheidsriemen moeten omdoen omdat we in turbulenties terecht kwamen. Het vliegtuig ging dan als een razende tekeer. Zo'n jumbo is wel een belevenis, werkelijk fantastisch. Ca 4 uur (local time) naderden we New York en was het zulk helder weer, dat we Manhattan konden zien en het Empire State Building. Om half vijf landden we op Kennedy Airport.

Het was er warm, vooral binnen. Ik stikte compleet in mijn bontjas! Eerst moesten we door de immigratiedienst en na eindeloos invullen van allerlei formulieren konden we doorlopen. Toen de koffers opgesnord en daarmee door de douane, die alleen vroeg tot welk bedrag je aan geschenken bij je had en of je vleeswaren mee had genomen. Daarna naar de K.L.M.-balie, waar een meneer knettergek werd van de passagiers die door moesten reizen naar Canada. Het was werkelijk een geluk, dat ik met Sandor in contact was gekomen, die sjouwde namelijk heel ijverig met mijn koffers! Hij probeerde samen met mij per plane naar Buffalo te komen en zo naar Toronto te gaan.

Hij was n.l. op een studententarief voor Montreal geboekt en zou van New York uit eigenlijk met de bus naar Montreal moeten gaan (8 uren rijden) en vandaar uit met de bus naar Toronto (ook 8 uren rijden!). Aan de K.L.M.-balie hoorde ik, dat ik om 9 uur 's avonds (!) naar Buffalo

moest vliegen waar een bus klaarstond voor Toronto. Sandor lukte het als 'stand by' naar Buffalo te gaan, wat inhield, dat hij alleen meeding, als er een plaats vrij was in het vliegtuig. Ik voorzag wel een overnachting in Toronto en Sandor beloofde mij, dat, als hij met hetzelfde vliegtuig als ik kon vertrekken, ik bij zijn ouders kon overnachten. We moesten per bus naar La Guardia Airport van waaruit de vliegtuigen naar Buffalo vertrekken; we waren omstreeks half acht op La Guardia Airport. Aan de balie vroeg Sandor of er voor mij plaats was gereserveerd naar Buffalo en de computer gaf aan dat er twee (!) plaatsen voor Mrs. Koot waren gereserveerd. De juffrouw achter de balie kwam toen op het lumineuze idee om Sandor als mijn zoon in te checken, nadat ik had uitgelegd, dat ik eigenlijk door moest reizen naar Sudbury en vanwege het

late uur van aankomst in Toronto daar zou moeten overnachten en dat zou moeten doen bij Sandor's ouders, aangezien ik er volkomen vreemd was. Dankzij een abus van de luchtvaartmaatschappij, die twee plaatsen voor mij had gereserveerd, konden Sandor en ik gelukkig met hetzelfde vliegtuig naar Buffalo gaan. Onze bagage werd meteen ingechecked en na de juffrouw uitbundig te hebben bedankt, hadden we nog een uur de tijd om eerst iets te gaan drinken. Het was er bloedheet en we stierven van dorst. Eerst ging Sandor z'n vader opbellen om te vertellen dat hij op weg was naar Toronto en mij meebracht. Hij sprak af, dat hij weer zou bellen, als we op Toronto Airport (eindpunt bus) waren aangekomen, zodat Pa ons daar zou kunnen opvissen. Om kwart voor negen konden we inchecken voor Buffalo en om kwart over 9 gingen we de

lucht in. Het was geweldig om New York met z'n miljoenen lichtjes vanuit de lucht te zien. De tocht duurde maar drie kwartier en in die tijd werden we overladen met koude en alcoholhoudende dranken en verrukkelijke sandwiches. Om 10 uur landden we in een ijzig koud Buffalo. Na de bagage te hebben opgevest, ging het per bus naar Toronto. In de bus was het zalig warm. Om half elf waren we in Niagara Falls, waar we moesten uitstappen en met onze bagage door de douane moesten gaan. Eerst de U.S.-douane en daarna de Canadese. Daar ik uit Nederland was, moest ik me melden in een apart vertrek, waar mij gevraagd werd bij wie ik in Canada ging logeren en hoe lang ik er bleef.

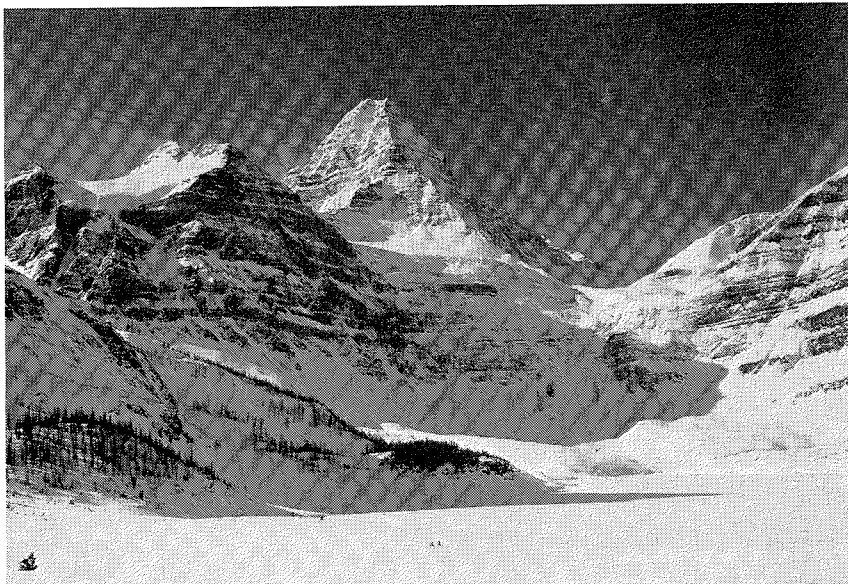
Er moesten weer allerlei formulieren worden ingevuld. Bij de Canadese douane deden ze helemaal niet gecompliceerd en na een stempel in m'n pas kon ik de bus weer in. Al met al vertrokken we pas om kwart over één (!) van Niagara Falls! In de bus viel ik doodmoe in slaap en werd pas wakker toen de bus op Toronto Airport stopte. Sandor belde toen z'n vader op (het was drie uur in de ochtend toen we in Toronto arriveerden), die binnen een kwartier kwam aanrijden. Bij hen thuis ging ik, na een zalige hete douche, naar bed. Ik sliep in de kamer van de dochter des huizes. Die familie had in elke kamer een T.V., stereo-versterker-platen-speler, radio en telefoon. Ik had gevraagd of ik om 8 uur kon worden gewekt en om klokslag acht rinkelde de telefoon éénmaal. Tijdens het ontbijt belde Sandor naar de busmaatschappij om te informeren hoe laat de bus naar Sudbury vertrok. Dat was om half 1 pas. In Toronto was het ook niet koud, de zon scheen en alles was bedekt met een dikke sneeuwlaag. Om elf uur bracht Sandor me per stadsbus en metro naar

Toronto (Foto Can. Verkeersbureau).

het busstation, waar ik om kwart over 12 arriveerde. Van dat station uit vertrekken de bussen naar alle delen van Canada, zo zag ik er ook een bus vertrekken met bestemming Calgary (Provincie Alberta). Tijdens de rit naar Sudbury stak er een sneeuwstorm op. Alles was spierwit. In Parry Sound hadden we een stop van 20 minuten om iets te drinken. Toen we weer in de bus zaten zei de chauffeur, dat de weg naar Sudbury zeer slecht was en dat hij dus langzaam moest gaan rijden, zodat we veel later pas in Sudbury zouden aankomen. De sneeuwbus was namelijk overgegaan in regen en dat had de weg zeer glad gemaakt. Inderdaad reden we hele stukken niet harder dan 20 km/h. Om 6.30 p.m. waren we in Sudbury, waar Rob, mijn schoonzoon, op me stond te wachten. De weg naar huis was onvoorstelbaar. In Sudbury zelf waren de straten door de regen compleet ondergelopen en buiten Sudbury was het net of we door rivieren of meren heenreden, overal zag je gestrande auto's.

Rob nam alle plassen (die waren werkelijk diep, het water kwam tot aan de portieren) met een noodgang, uit angst dat z'n motor zou afslaan. Hij zei heel opgewekt, dat we kans hadden het laatste stuk te moeten lopen aangezien de weg naar huis veel hellingen heeft en er nóch geplowed, nóch zand was gestrooid. En inderdaad, toen we van de highway de landweg insloegen, was het één ijsbaan. Hier hoef je geen slipcursus te volgen, de praktijk leert je wel hoe je je wagen op de weg moet houden. Rob deed het meesterlijk. Alle respect voor z'n stuurkunst!! Toen kwamen de hellingen. De eerste haalden we al slippend en zeer langzaam rijdend. Toen kwam er een enorme helling en die haalden we net niet. Rob slippend

achteruit en weer een poging gewaagd, niets hoor! We stonden stil voor een huis, waar iemand woont die een snowmobile had en Rob ging er heen om z'n hulp in te roepen. En ja hoor, even later kwam die man met z'n snowmobile aanknetteren. Een snowmobile is een soort scooter op skies. De eigenaar zei uitnodigend: 'Sit down' en met één koffer vóór me klom ik op de snowmobile. In plaats van op te gaan zitten, bleef de bestuurder recht overeind staan en zo reden we knetterend en snel hellingen op en af. Op een gegeven moment bleven we tegen een helling stilstaan en gleden we achteruit. De weg was spekglad en er lag op dat stuk geen sneeuw, waardoor de snowmobile geen greep op de weg had. Plotseling liet de man zich vallen, ik gilte van schrik, want we gleden met een noodgang achteruit. Ik greep naar het stuur met de bedoeling het voertuig recht te houden, de skies gingen echter alle kanten uit en alzwierend over de weg bleven we achteruit glijden, de bestuurder nog steeds hangend aan de snowmobile tot we in de sneeuwberm stilstonden. De man stond op, zei lakoniek 'We take the snowside', ging weer rechtop voor me staan en voort sjeesden we. Plotseling reed Rob ons met een enorme vaart voorbij en even later zagen we hem bij de postboxes staan. Hij vertelde later dat hij door een vrachtwagen de helling was opgeduwd en bij de postboxes driemaal in het rond was ge-

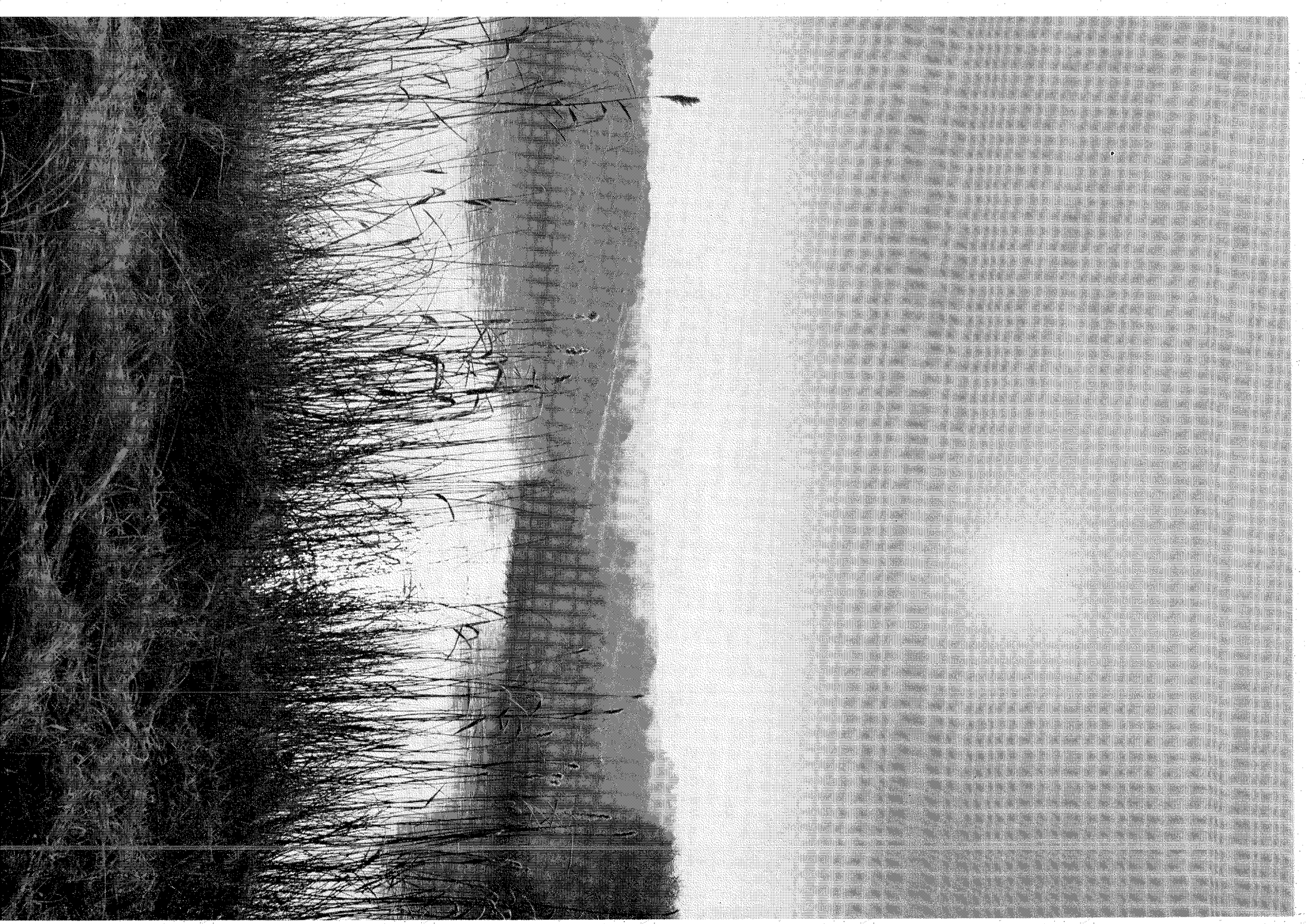
slipt. De snowmobile had dat zien gebeuren, ik niet, ik zat diep in de kraag van m'n jas achter 's mans brede rug weggedoken.

Wat was ik blij, toen ik het huis van de kinderen zag; ik herkende het van foto's. Om 7 uur waren Rob en ik uit Sudbury weggegaan en om 9 uur waren we pas thuis. M'n dochter deed ons open. Ze was diezelfde ochtend met een pasgeboren baby thuisgekomen en bood de snowmobiler een kop koffie aan. Hij vroeg mij echter: 'Who was that man who drove you?' 'My son in law' antwoordde ik. 'Well I'll get him first' en weg was hij weer om Rob vanaf de postboxes per snowmobile naar huis te rijden en pas toen dronk hij met smaak z'n kop koffie.

Good gracious, wát een dagen! En wát een belevenissen! De snowmobiler zei: 'When you tell this your people in Holland, they won't believe you'.

Achteraf bekeken is het wél avontuurlijk allemaal geweest en was het óók een aparte belevenis per snowmobile te worden getransporteerd, en hóé!!

In ieder geval was het fijn thuis te zijn en na 2 dagen alleen Engels te hebben gesproken, weer Nederlands te kunnen spreken. Het is tòch kóstelijk dit alles te hebben meegeemaakt!

In memoriam H. J. de Vreede

Het droevige bericht dat de heer H. J. de Vreede op maandag 8 januari op weg van huis naar zijn werk door een verkeersongeluk om het leven is gekomen, bracht grote verslagenheid onder de medewerkers van het Houtinstituut TNO. De klap kwam daarom zo hard aan omdat hij een bijzondere plaats onder zijn collega's innam. Een bescheiden, wat stille, plichtsgetrouwe en zeer harde werker, maar ook iemand die altijd klaar stond voor anderen.

In september 1956 kwam de H.T.S.-er Hendrikus Johannes de Vreede in dienst bij TNO om op het zich toen snel ontwikkelende Houtinstituut een afdeling voor het slijpen en onderhoud van houtbewerkingsgereedschap op te bouwen. Hoewel de beschikbare ruimte en outillage op de Lange Kleiweg in het begin nog zeer primitief waren, zette hij zeer ambitieus zijn schouders onder de hem toevertrouwde taak.

Het was telkens weer een bijzondere ervaring te zien hoe dankbaar hij was met elke uitbreiding die tot stand kwam. En in de volledig ingerichte slijperij van het instituut in het TNO-complex Zuidpolder kon hij zich geheel uitleven. Hier kon hij werken en hier heeft hij ook gewerkt en zijn kennis verrijkt, zodat hij de houtverwerkende industrie kon dienen. En daar was hij van harte welkom omdat De Vreede in de eerste plaats de man van de praktijk was en niet van de theorie. Daarom waren zijn cursussen ook zo'n succes. Hij stond naast de cursisten en werkte daar eigenhandig mee. Menig slijper in de industrie zal met dankbaarheid aan De Vreede denken vanwege de kennis bij hem opgedaan.

Hij werkte hard voor het Houtinstituut en voor onze industrietaak, maar hij werkte nog harder voor zijn gezin, zijn vrouw en zijn jongens, die hij het beste wilde geven wat mogelijk was, gedachtig aan zijn eigen verre van gemakkelijke jeugd.

... En nu is hij niet meer, plotseling is dit actieve leven op nog vrij jeugdige leeftijd - hij werd 44 jaar - afgesneden.

Zijn plaats is ledig hier op het instituut en thuis in het gezin.

In een indrukwekkende dienst hebben wij voor goed afscheid van hem genomen.

Zijn voorbeeld zullen wij, zijn collega's en al zijn vrienden, niet licht vergeten. Wij zullen trachten het na te volgen.

Moge de gedachte dat De Vreede een bijzonder gewaardeerde en prettige medewerker was met een zeer goede naam in de houtwereld zijn vrouw en kinderen tot troost zijn.

In memoriam Hette le Duc

Op 12 januari j.l. trof ons, nog onverwacht, het bericht van het overlijden op 58-jarige leeftijd van de heer Hette le Duc, medewerker van de Algemene Diensten van de TNO-Instituten Zuidpolder. De heer Le Duc was sedert april 1960 werkzaam in de Centrale Magazijnen van het TNO-Complex Zuidpolder.

De heer Le Duc heeft zich altijd volledig voor zijn werk ingezet, mede omdat het hem voldoening gaf anderen van dienst te kunnen zijn.

In oktober 1972 openbaarde zich een ernstige ziekte, waardoor hij geruime tijd, geheel tegen zijn natuur, uitgeschakeld was.

Begin december wilde hij, door zijn enorme wilskracht gedreven, weer halve dagen werken. Eind december verslechterde zijn toestand zeer snel, waardoor opname in ziekenhuis noodzakelijk bleek.

Wij hebben in de heer Le Duc een goede vriend verloren, die in onze herinnering zal blijven door zijn grote hulpvaardigheid, werklust en plichtsgevoel. Dat dit besef zijn familie steun moge geven.

In memoriam N. M. Vos

Op 10 januari 1973 ontvingen wij het ontstellende bericht, dat onze hoofdconciërge N. M. Vos plotseling was overleden. Elke medewerker, en bovenal diegenen die vrijwel dagelijks met hem te maken hadden, weten wat zijn heengaan betekende, in de eerste plaats voor zijn vrouw, maar ook voor onze Dienst en voor het gehele Laboratorium voor Technische Natuurkunde.

De heer Vos werd op 2 maart 1912 te Leerdam geboren. Na de lagere school ging hij als 14 jarige werken bij de N.V. Glasfabriek Leerdam v.h. Jeekel Mijnsen & Co, en aansluitend vanaf 1936 bij de N.V. Nederlandsche Glasfabriek Leerdam.

Van 16 februari 1956 tot 1 oktober 1961 was hij als conciërge werkzaam bij het Laboratorium van Technische Natuurkunde van de TH aan het Mijnbouwplein. Velen van ons hebben hem reeds daar leren kennen.

Bij het betrekken van het nieuwe Laboratorium kwam hij op 1 oktober 1961 in dienst bij de TPD, waar hij gedurende ruim 11 jaar de functie van conciërge op bijzondere wijze heeft verricht.

Naast zijn normale werkzaamheden heeft hij zich ingezet voor de belangen van de personeelsvereniging, de postzegelverzamelaars, voor de studentenvereniging e.d.

Hij was een man, die voor iedereen altijd klaar stond, binnen en buiten het gebouw.

Het zal ons moeilijk vallen er aan te wennen dat hij er niet meer is.

Technisch Fysische Dienst TNO-TH

JUBILEA

25-jarig jubileum van de heer D. A. van Meel

directeur Centraal Technisch Instituut TNO

Zestien december 1947 trad de heer D. A. van Meel in dienst van TNO. Dat is dus 25 jaar geleden. Al die jaren was de heer Van Meel verbonden aan het CTI, waarvan de laatste zes jaren als directeur. Ter ere van dit zilveren jubileum werd een bijeenkomst met receptie gehouden op 10 januari in de Schouwburg Orpheus te Apeldoorn.

Met een grapje zou gezegd kunnen worden, dat de toespraken kort en krachtig waren en dat de toegesprokene deze middag het langst aan het woord was. Hierop dient dan wel meteen te volgen, dat dit een gevolg was van het feit, dat nu men het personeel van het CTI vrijwel voltallig toch al bijeen had, de jubilerende directeur direkt na zijn dankwoord de gebruikelijke Nieuwjaars-toespraak tot zijn mensen hield. Een verslaggeving over het werk van het CTI in 1972, getuigend van realiteitsbesef, volhardendheid en een waakzaam optimisme. Directeur Van Meel wond er geen doekjes om, vertelde wat hij aan voorspoed en tegenslag in 1972 had ervaren met het CTI, en hield de medewerkers vóór, dat hij de voor ons liggende tijd, waarin véél wat kalmer zal moeten gaan, vergelijken wilde met een vermageringskuur, die ook niet als prettig wordt ervaren, maar toch geen kwaad kan, mits zo'n kuur op verstandige wijze wordt aangepakt. Op deze tot de medewerkers gerichte Nieuwjaarsrede zullen wij hier echter niet nader ingaan, hoe boeiend zij ook was. U verwacht immers een - beknopt - verslag van de viering

van het jubileum van de heer Van Meel.

De voorzitter van de Nijverheidsorganisatie TNO, Drs. F. Lagerwey voerde na het welkomstwoord tot de vele genodigden van Ir. J. R. A. Ludert, adjunct-directeur, als eerste het woord. Hij uitte zijn bijzondere waardering voor het vele belangrijke werk van de jubilaris en zijn medewerkers. Hij noemde hem een knap natuurkundige, een uitstekend stylist, iemand met grote liefde voor het werk, een serieus man, snel van begrip. Hij prees zijn grote organisatorische gaven, en de behoedzaamheid, waarmee hij het vele wat gedaan werd, steeds weer doorlichtte op kansen voor verbeteringen. Het uitspreken van woorden van lof, en bewondering is een geheel andere zaak dan ze te beluisteren als degeen, tot wie ze gericht worden. Vol humor vroeg de heer Lagerwey aan de heer Van Meel: 'Bent u thans onherkenbaar voor u zelf?' Spreker betrok ook mevrouw Van Meel in zijn woorden van waardering. De heer Van Meel is een immens hardwerker (later bekende deze zelf, dat hij zelden voor twee uur 's nachts uit zijn bureaustoel opstond) en schenkt ook nog veel aandacht aan zijn lidmaatschap van de Commissie Onderwijsbeleid (COB). In 1962 ontving hij uit handen van de toenmalige voorzitter van de Nijverheidsorganisatie, Prof. Troost de zg. voorzittersprijs ('beslist géén troostprijs', schertste Drs. Lagerwey) voor een door Van Meel geschreven publikatie. Spreker eindigde met zijn diepe

dank uit te spreken voor wat door de heer Van Meel gedaan is en wat hij nog gaat doen.

Ir. Ludert gaf vervolgens een exposé van de carrière van de jubilaris en enkele hoogtepunten daarvan: de fysica van stromende media en warmte-overdracht, toepassing wiskundige methodes, de bouw van de eerste windtunnel voor precisiewarmte-overdracht, het natrium-project (dat de bouw van het Apeldoorn-complex vervroegde en vervolgens uitmondde in de bouw van het 50 Mw-beproevingscircuit in Hengelo. Toen de heer Van Meel in 1966 zijn intrede deed als directeur van het CTI zag hij kans zich zeer snel in deze nieuwe functie in te werken. Hij benaderde de problemen met visie, óók als deze van niet-wetenschappelijke aard waren. Hij wenste hem toe nog lang met evenveel succes te mogen werken.

Namens het personeel gaf Ir. J. A. Knobbout naar hij zeide minder een terugblik, dan wel een blik vooruit, een bezinning op het heden en de toekomst van het werk, dat het CTI verricht. De pionierstijd, waarin ieder TNO-instituut zijn taak en de grenzen die daaraan te stellen zijn, afbakende, ligt achter ons. Spreker hoopte, dat over 25 jaar van die allereerste jaren nog steeds enkele elementen aantoonbaar zouden zijn: de lust tot pionieren, de onverdroten

aanpak van de zich voordoende problemen. Namens de groep, waarvoor hij het woord voerde, bood hij als geschenk enkele kristallen karaffen aan.

Zoals verwacht kon worden van directeur Van Meel, zei deze in zijn dankwoord het uiterst moeilijk te vinden te reageren op de lof, die hem was toegezwaaid. Laconiek

merkte hij op met Vicky Leandros te willen zeggen: 'Ik ben wie ik ben'. De jubilaris vertelde, naar zijn mening over nóg een eigenschap te beschikken en wel deze, dat hij niet stil staat bij wat achter hem ligt. 'Ik heb niet de neiging tot terugblikken', zo zei hij. Bij TNO tref je een milieu dat als je over bepaalde gaven beschikt, je deze ook in je werk kunt ontplooiën. Spreker bracht dank aan

degenen, die daartoe bijdroegen. Een waarlijk geanimeerde receptie volgde. Het was een ontmoeting die steeds weer opnieuw bij dit soort bijeenkomsten besef bijbrengt, dat het een vreugd is bij TNO te mogen zijn en onder de noemer van deze drie letters zinvolle arbeid te mogen verrichten. Een ontmoeting van gelijkgezinden, zou men kunnen zeggen.

25-jarig jubileum heer A. de Graaff

In de slotzin van de convocatie van het Centraal Beheer van de Prins Mauritslaboratoria, waarmede bekendheid werd gegeven aan het feit, dat de chef van de portiers- en bewakingsdienst de heer De Graaff op 1 januari 25 jaar in dienst was, en dat dit heugelijke feit gevierd zou worden, luidde: 'Uw aanwezigheid wordt zeer op prijs gesteld'.

Welnu, de aanwezigheid van De Graaff gedurende 25 lange jaren bij TNO klaarblijkelijk óók. Op de bijeenkomst en de daarop volgende receptie waren zóveel vrienden, collega's en relaties aanwezig, dat de

lezingzaal en de kantine van het gebouw bomvol waren.

De jubilaris, zijn vrouw, kinderen en schoonkinderen hebben met ons geïnteresseerd naar de hartelijke toespraken van Dr. A. J. J. Ooms, directeur van het Chemisch Laboratorium TNO, Ir. Der Weduwen, oud-directeur en naar collega-portier Lagen-dijk. De heer Ooms gaf een kort, boeiend overzicht van de carrière van de jubilaris en de uitstekende wijze, waarop deze zijn taak vervult. Hij noemde in dit opzicht de voor-naam van de heer De Graaff (Arend) betekenisvol voor de waakzaamheid, waarmede door de jubilaris gezorgd werd voor de veiligheid van mens, gebouwen en terreinen. Onder leiding en met instructie van De Graaff kwam een goed functionerende EHBO tot stand, bleven de gebouwen verschoond van calamiteiten en speelde deze actieve en enthousiaste natuurliefhebber het klaar om de terreinen blijvend te verfraaien door volwassen elzenbomen met inschakeling van een bomen(ver)plantmachine - die voor demonstratieve doeleinden enkele dagen in Nederland aanwezig was - te doen verplanten, toen al geboemd werd over het rooien ervan.

De heer De Graaff werd verblijd met

enkele fraaie geschenken én met ons aller beste wensen voor nog tal van werkzame jaren!

Jubileum bij het Vezelinstituut TNO

Op 1 januari j.l. was de heer Makkus 25 jaar in dienst van het Vezelinstituut TNO. Dit feest werd 5 januari j.l. in besloten kring gevierd, waarna tijdens de Nieuwjaarsbijeenkomst een ieder de jubilaris kon gelukwensen.

De jubilaris, dochter en echtgenote luisteren aandachtig naar één van de sprekers!

HR. MS. LUIJMES buiten dienst gesteld

Het opnemingsvaartuig dat de naam draagt van Johan Lambertus Hendricus Luijmes (1869-1943), Chef Hydrografie, werd buiten dienst gesteld. Voor de Koninklijke Marine had die gebeurtenis een eigen betekenis, voor de Nederlandse Organisatie voor zuiver-wetenschappelijk onderzoek betekende dit een afscheidnemen van een vaartuig dat in een reeks van jaren vele tientallen wetenschapsbeoefenaars van uiteenlopende disciplines de gelegenheid verschafte zuiver-wetenschappelijk onderzoek te doen op de wereldzeeën.

Binnen het kader van haar tradities heeft de Koninklijke Marine de buitendienststelling doen plaatsvinden. Bij die gelegenheid gaf de directeur van Z.W.O., Prof. Dr. R. van Lieshout, uiting aan zijn erkentelijkheid voor de eveneens op lange traditie bogende gastvrijheid van de Koninklijke Marine, met name voor beoefenaars der wetenschap. Het Bureau der Hydrografie heeft steeds aan die gastvrijheid op ruimhartige en geavanceerde wijze uitdrukking gegeven. Zonder die steun zouden vele belangwekkende onderzoekingen, waarvan de resultaten uiteindelijk verder reiken dan het verruimen van wetenschappelijke kennis en in-

zicht, in de Nederlandse verhoudingen onmogelijk zijn geweest.

Teneinde de namen van de hydrografische opnemingsvaartuigen Luijmes en Snellius levend te houden en zodoende uitdrukking te geven aan gevoelens van erkentelijkheid overhandigde de directeur van Z.W.O. tijdens een 'Alle Hens' symbolisch een geschenk, passende in de traditie van de Koninklijke Marine.

In het eerstvolgend nummer van TNO-Kontakt komen wij met een uitgebreider verslaggeving van deze gebeurtenis, omdat zij een lange reeks van jaren hechte samenwerking tussen onze Koninklijke Marine en Nederlandse wetenschapsbeoefening illustreert.

25 jaar 'Plastica'

Het onder auspiciën van het Kunststoffen- en Rubberinstituut TNO verschijnende 'Plastica', maandblad voor Nederland en België ter bevordering van de kennis der kunststoffen bracht zijn eerste nummer uit in januari 1948. Het decembernummer van 1972 vormde de afsluiting van de eerste kwart eeuw, waarin 'Plastica' in een onafzienbare reeks van artikelen deze kennis van de kunststoffen uitdroeg. In ditzelfde nummer, een jubileumnummer dus, wilden tal van bijdragen zich aan dit gedenkwaardige feit. De oud-redak-

Periodiek onderzoek op baarmoederkanker

(Aanvullende mededeling)

'Waarom uitsluitend vrouwelijke medewerkers van TNO en niet óók onze vrouwelijke huisgenoten onderzocht?' Een begrijpelijke en daarom ook reeds meermalen gestelde vraag. Het antwoord daarop moet helaas luiden: de oorzaak van deze beperking is eenvoudig, er zijn - nog - geen geschoolde krachten genoeg. Zodra dit mogelijk is, zal worden nagegaan of ook de vrouwelijke huisgenoten van onze personeelsleden bij ons onderzoek kunnen worden betrokken.

NB! Omdat bij benadering niet kan worden voorspeld wanneer wij een positiever geluid kunnen laten horen, adviseren wij met klem aan de vrouwelijke huisgenoten: Wacht niet op ons en laat u elders onderzoeken, óók al zal dat onderzoek méér dan f 20,- bedragen!

teur H. A. Frank blikte terug naar de eerste jaren van het blad, Prof. Dr. A. J. Staverman koos als onderwerp: 25 jaar polymeerwetenschap en kunststoftechnologie. Voorts zijn er 'Vrijmoedige overpeinzingen van een old-timer (J. v. d. Ven), 25 jaar lassen van kunststoffen (H. L. J. S. Bollen, De kunststofverwerkende nijverheid in België (Prof. Ir. K. van Lerberghe), 5 miljoen ton kunststoffen in 25 jaar, (H. B. Sprietsma), Kunststoffen in de bouw, verleden en toekomst (Ing. E. K. H. Wulkan), Internationale kunststoffennormalisatie is nog geen 25 jaar oud (Ir. F. W. R. Wijbrans), Procesbeheersing bij het spuitgieten van kunststoffen (Ir. J. van Leeuwen) en Milieu-aspecten van kunststoffen (Dr. Ir. P. J. Bakker en Ir. T. Frieling). In krap 50 bladzijden een kwart eeuw kunststoffenhistorie. Uit de inleiding '25 jaar' van de hoofdredakteur halen wij nog het volgende aan:

... 'Maar wat er ook veranderde, gebleven is het enthousiasme van de redactie die weet dat de mensheid - alle kritiek ten spijt - vooral door deze kunststoffen zo comfortabel van deze periode van ongekende weelde heeft kunnen genieten. Waren zij er niet, de wereld zou belangrijk minder bewoonbaar zijn. Het is een uitdaging aan deze generatie om zodanig met deze materialen te leren leven dat de zegen niet in een vloek verandert'.

Aan de redactie van 'Plastica' onze hartelijke gelukwensen!

Het Instituut TNO voor Wiskunde, Informatieverwerking en Statistiek, Koningin Marijlaan 21, 's-Gravenhage (het IWIS voor de velen in de TNO-kring die een nauw contact ermede onderhouden) deelt mede, dat zijn telefoonnummer met ingang van 31 maart 1973 zal worden gewijzigd in 82 41 61.

TNO-Sport

Nu wij als Sportcommissie enkele tournooien georganiseerd hebben willen we terugzien op de resultaten.

Over het algemeen viel het aantal deelnemers tegen, ook in vergelijking met andere jaren. De Commissie heeft zich beraden over de oorzaak. Kan bij het badminton tournoi nog aangevoerd worden dat de datum van 2 september te vroeg in het seizoen viel, dit ging niet meer op voor het tafeltennis- (30 september) en tennistournoi (21 oktober). Bij het tennis moesten we zelfs een dag laten wegvallen.

De Commissie heeft de indruk dat niet altijd iedereen bereikt wordt. Zoals reeds gepubliceerd is het eerst volgende volleybaltournoi op 13 en 14 april a.s. in de Delftse sporthal. Vervolgens is het voetbaltournoi aan de beurt, waarvan de juiste datum nog niet bekend is maar eind mei of begin juni zal plaatsvinden. Blijft de vraag hoe bereiken we iedereen?

Aan alle instituten is een vragenformulier gestuurd met het verzoek deze ingevuld te retourneren. Hierdoor hopen wij bekend te worden met de kontaktpersonen in de instituten en de interesse voor de verschillende sporten.

Tot nog toe werden georganiseerd; badminton, tafeltennis, tennis, volleybal, dames handbal en heren voetbal. Plannen zijn er voor damesvoetbal en een veld- of strandloop. De tournooien worden gehouden in Delft, waar we voor enkele dagen per jaar de beschikking hebben over de gemeentelijke sporthal. Het is daarom duidelijk dat deelnemers die uit andere plaatsen in het land ko-

men niet zo eenvoudig kunnen inschrijven voor deze tournooien. U kunt er echter van verzekerd zijn dat bij het samenstellen van de tournoi programma's met uw belangen rekening gehouden wordt.

Ook kunt u als deelnemer buiten Delft en omgeving een verzoek indienen voor inkwartiering.

Uw instituut krijgt steeds tijdig de deelnemersformulieren toegezonden. Bovendien kunt u steeds in TNO-Kontakt de aankondigingen vinden voor de verschillende tournooien.

Verder verzoeken wij u, als u suggesties mocht hebben over het organiseren van sportevenementen, deze bij een van de leden van de sportcommissie TNO voor te leggen.

Het secretariaat van de Sportcommissie TNO is in handen van de heer C. H. W. de Koning, Postbus 49, Delft.

J. Schijf.

Verbetering

Door een op het laatste ogenblik noodzakelijke layout-wijziging is het verslag en de daarbij behorende foto van het 25-jarig jubileum van de heer H. L. Drosten (MBL) terechtgekomen op de bladzijde 'Met Pensioen'. Gelukkig staat in de tekst duidelijk genoeg, dat wij van harte de heer Drosten toewensen, dat hij nog vele jaren met zijn jubileumgeschenk, een bromfiets, de route naar het MBL-laboratorium zal afleggen!

Oplossing Kerstassortiment (nr. 192)

A. Kryptogram

S SPECULATIE A
SPUI DONS
IJ LILA PREI N
CLIO A S A KLOP
O R SPANNING IJ A
N AAL I D ELS A
S K UIJTJE O T R
E W E EELT S
Q SHAG E O G
U C E HEILIG H E
E LEI O K IDE W
N A DIKKOPJE R IJ
TENT N N U TAKS
S ORKA STOA O
SLEE NOOT
A TIENVOUDIG T

B. Kruistalraadsel

Hier zaten helaas enkele dualiteiten in, zodat een iets andere oplossing ook goed gerekend is. Dat zat 'm voornamelijk in de rechterbovenhoek.

C. Voor deze cijferpuzzel zijn 3 oplossingen te vinden; K kan hierin zijn: 2 - 7 - 7.

Als dus gesteld is dat bij gegeven K de oplossing bekend zou zijn, betekent dit dat $K = 2$; en niet 7 omdat er dan nog twee mogelijkheden zijn.

De oplossing is dus:

2037913

581916

2619829

D. $V = V$ van de vorige, dus 5 en de oplossing:

93

1973

5442

6492

43

14043

3	5	8	1	5	7	7		2	0	9	7	1	5	2
3		1	0	1		6	4	2		7	0	0		7
2	9	2	7		3	5	3	2	5		7	0	6	5
2	3	3		9		4		7		9		1	0	9
2	2		9	7	5	3		8	6	8	0		6	5
3		4		6	1	2	8	4	8	7		8		7
5	4	4	5	5	0		8		3	6	7	8	4	2
	6			4	4	9	2	1	2	5			0	
3	8	3	8	3	8		0		4	3	2	1	0	9
4		2		2	7	5	9	5	7	2		6		6
4	5		2	1	6	3		1	1	1	1		6	4
2	9	6		0		3		5		0		1	0	3
9	2	4	1		1	6	6	1	0		2	3	0	4
5		2	2	2		3	4	5		3	0	3		8
7	0	0	0	0	0	0		1	0	8	9	1	0	0

E. De tien beroepen/functionies waren:

krantenbezorger;
eau de cologne fabrikant;
ruimtevaart deskundige;
striptease danseres;
tramwagen bestuurder
natuurgeneeskundige;
ambassade secretaris;
computer programmeur;
heikoppensneller;
theaterdirecteur.

Mevrouw E. R. Talman was voor de 6e maal aan de top van de ladder met 1110 p.; de heer A. N. de Jong met 1060 p. deed dit voor het eerst. Bovenaan nu:

1. de heer J. A. Somers 1045 p.

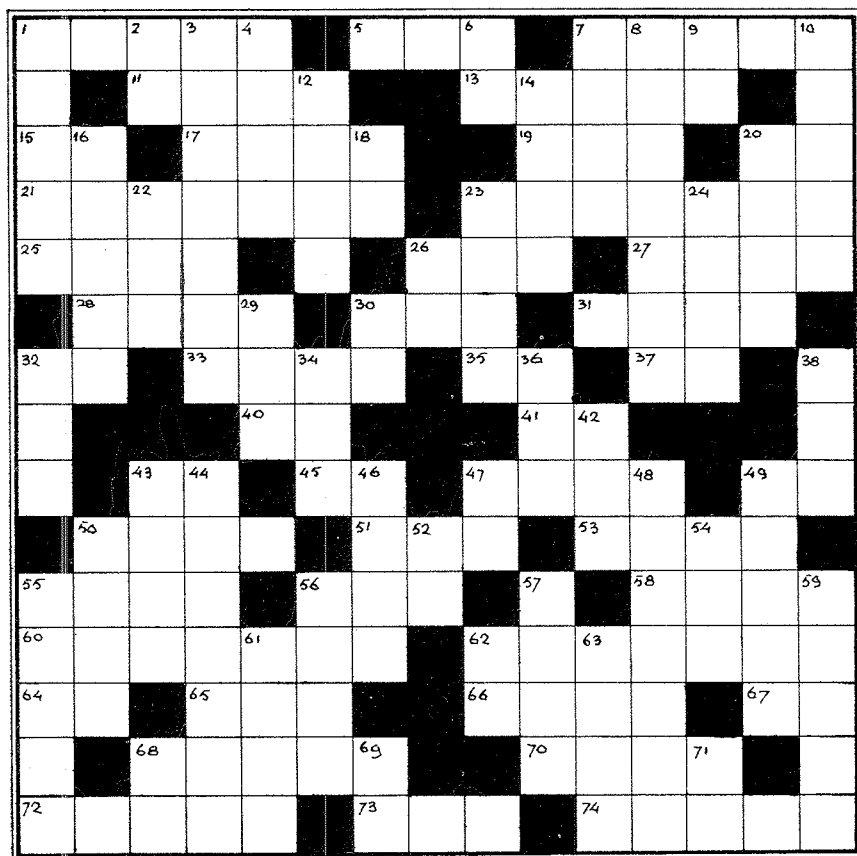
2. de heer A. G. W. van Brummelen 1030 p.
3. mevrouw J. Berg-Koster 1010 p.
4. de heer H. C. Lieve 995 pt
5. de heer H. C. Botma 970 p.

Puzzel 194

Een doorgewoon kruiswoordraadsel hebben wij zelden gegeven, omdat wij die te gemakkelijk achtten voor ons puzzelaarskorps.

Maar nu hebben wij er toch eens een speciaal voor u gemaakt en we moeten zeggen, dat we getracht hebben het u niet gemakkelijk te maken.

Een heel enkele maal soms wel eens wat kryptogrammatisch, dachten we. De omschrijvingen zijn:

De cijfersom die in het 14-tallige stelsel is:

VERJAARDAG.
BIRTHDAY...

ANNIVERSAIRE

Op de punten kunnen de cijfers komen die u maar wilt, ook al hebt u ze al gebruikt voor letters. Alleen moeten de drie cijfers die achter Birthday komen wel een rekenkundige reeks vormen waarvan elke term kleiner is dan T.

Oplossingen gaarne vóór 20 maart aan de puzzelredactie in de Van Heemstrastraat 19 te Delft. Op dit adres bevindt zich ons kaartregister waarin uw kaart met uw puntentotaal, dat vermeerderd zal worden met 30 punten voor elk van de puzzels, mits goed opgelost.

Cordiali Saluti

HORASS

Horizontaal

1. onenigheid
5. meetkundige plaats
7. sterke drank
11. boom
13. helder
15. totaal
17. strijdperk
19. punt van een vijl
20. niet door 2 te delen
21. part
23. kaatsterm
25. zuilengang
26. kledingstuk
27. hofteest
28. aandrift
30. vogel
31. jong dier
32. veeteeltterm
33. cobra
35. tussenwerpsel
37. titel
40. bijwoord

Vertikaal

41. Frans eiland
43. deel van een ton
45. uiting van vrolijkheid
47. ergens tussen 1 januari en 31 december
49. senaat
50. europeaan
51. meetlat
53. deel van een woord
55. groezelig
56. dochter van Zeus
58. vreemd gewicht
60. taalgroep
62. de Moor van Rome
64. up to date
65. pronker
66. aanspreektitel
67. communicatiemiddel
68. hellende weg
70. verkeersstagnatie
72. weefsel
73. kwab
74. bergplaats

34. haringingewand
36. stembus
38. deel van een schoorsteen
42. dorp in midden Nederland
43. onrecht
44. hertachtig dier
46. beroep
47. bradypus tridactylus
48. plaats op de Veluwe
49. hamel
50. zaad
52. behoudens vergissingen
54. Engels bier
55. keitjes
56. voorzetsel
57. tekenbehoefte
59. prijzen
61. wezen
62. rivier
63. kledingstuk
68. titel
69. uiteindelijk
71. maanstand

SOLOPOT

De afgelopen Kerstdagen hebben wij bij vrienden in Zwitserland doorgebracht en daar hebben wij enkele culinaire avonturen beleefd, waarvan ik u hierbij deelgenoot wil maken. Zo hebben wij ergens gegeten in een 'restaurant' waar wij door de keuken moesten lopen om de eetzaal te bereiken: wel een zaak met zelfvertrouwen. Verder hebben wij een nieuw kookboek gekregen en een Nederlandse journaliste, Katie David, ontmoet die mij toestond voor u enkele van haar recepten uit het Algemeen Handelsblad over te schrijven en er waren er heerlijke bij.

Eerst maken wij echter een **Versierde bouillon** (Uit Simply delicious - deliciously simple: recipes in aid of the Muscular Dystrophy Group of Great Britain. U weet toch dat u zich als donateur van de Vereniging Spierdystrofie Nederland, Postbus 49, Doorn, kunt opgeven?)

Hiervoor maken wij bouillon van $\frac{1}{2}$ l water, een bouillon-tablet met een drupje citroen. Bak een paar flensjes en snijd die in heel dunne reepjes. Roer ze door de warme soep en strooi er een beetje grof gemalen peper en wat fijngehakte peterselie over.

Aargauer Schnitz und Drunder (Uit: Heidi & Gerold Albonico, Plaisirs de la table suisse, Edition Silva, Zürich, 1972).

Voor 4 personen heeft u nodig: 250 g. gedroogde appeltjes (liefst met schil maar dit is hier niet te krijgen); 500 g. mager rookspek; 500 g. aardappelen; 20 g. boter; 1 theelepel zout.

Laat de appeltjes een nacht weken. Smelt de boter en

voeg de suiker toe. Laat deze goed roerend caraméliseren tot zij mooi bruin is (voorzichtig zijn dat hij niet verbrand). Voeg de appeltjes met het weekwater toe. Leg het spek op de appeltjes. Laat dit nu in een goed gesloten pan gedurende een uur heel zachtjes koken (sudderplaat). Als er te weinig vocht is kunt u wat water toevoegen. Schil ondertussen de aardappelen en snijd ze in dobbelsteentjes. Leg ze op de appeltjes, voeg 1 dl. water en het zout toe. Laat nog $\frac{1}{2}$ - $\frac{3}{4}$ uur zachtjes koken tot de aardappelen gaar zijn. Snijd het spek in plakken en leg het op de aardappelen. Dien in de pan op.

Pouding 'Miracle' (Katie David, Algemeen Handelsblad, 4-11-1967).

Deze pudding heet 'miracle' omdat hij altijd lukt, zelfs bij mensen bij wie alles mislukt en bij mensen die van plan zijn alles te laten mislukken. Ik heb deze pudding gegeten bij een Amerikaanse, weliswaar 's morgens bij de koffie, maar zij geeft dit dessert te pas en te onpas bij thee, koffie of lunch, omdat hij zoals gezegd altijd lukt en daar kan ze nog steeds niet over uit.

Maak voor 5 à 7 personen op uw eigen manier $\frac{1}{2}$ l lekkere vanillepudding die u laat afkoken. Giet een bodempje van de - nog niet stijve - pudding-vanille-crème in een gespoelde vorm en haal ongeveer 6 lange vingers of boudoirs door een bordje waarin u een bodempje rum heeft gegoten (u kunt de koekjes ook besprenkelen maar ik houd nu eenmaal van doordrenken). Leg de koekjes op de enigszins vast geworden vanille-crème en laat nu op regelmatige afstand van elkaar klontjes rode (bessen, frambozen etc.) gelei glijden. Giet weer een laagje vanille-crème in de vorm en laat weer een laag lange vingers en gelei volgen. Herhaal het geheel nog een keer en besluit met een laag vanille-crème.

De pudding laat zich na enkele uren in de koelkast gemakkelijk storten en wordt voor het serveren omhuld met stijfgeslagen zoete room en versierd met verse rode vruchten of geconfijte vruchten.